

1. Definitia si rolul dreptului civil.

Dreptul civil este acea ramura de drept ce apartine sistemului de drept unitar al Romaniei care reglementeaza raporturi patrimoniale si personal nepatrimoniale, la care participa persoane fizice si persoane juridice care se afla intre ele pe pozitie de egalitatea juridica.

Functia dreptului civil e aceea de a fi „drept comun” si se exprima in ideea ca, atunci cand o alta ramura de drept nu contine norme proprii care sa reglementeze un anumit aspect al unui raport juridic, se apeleaza la norma corespunzatoare din dreptul civil. Se poate spune ca dreptul civil imprumuta normele sale altor ramuri de drept, cand acestea nu au norme proprii pentru un caz ori aspect, ori invers, alte ramuri de drept imprumuta norme de la dreptul civil.

2. Obiectul de reglementare.

Obiectul de reglementare reprezinta o categorie omogena, unitara de relatii sociale care sunt reglementate de un manunchi de norme juridice care, la randul lor, sunt unitare, uniforme. Obiectul de reglementare este criteriul determinant, hotarator, in constituirea si delimitarea ramurilor de drept.

3. Metoda de reglementare.

Este criteriul de delimitare si consta in modalitatea de influentare a raporturilor sociale de catre societate care edicteaza normele de drept. Specifica si generala este metoda egalitatii juridice a partilor; in raportul juridic civil, o parte nu este subordonata celeilalte, ci ele sunt pe picior de egalitate.

4. Principiile care guverneaza dreptul civil ca ramura de drept

In toate timpurile, dreptul de proprietate a fost socotit ca principalul drept al omului. Acest principiu este consacrat in Constitutie si dezvoltat in normele dreptului civil. Dreptul de proprietate are ca titular fie persoana fizica, cand se vorbeste de proprietate particulara ori privata, fie persoana juridica, in care se incadreaza proprietatea de stat, proprietate cooperatista, proprietatea altor persoane juridice, precum si a regiilor autonome, societatilor comerciale, uniunilor, asociatiilor, etc.

5. Principiul egalitatii in fata legii civile

Acest principiu e consacrat pentru persoanele fizice, in art 4 din Decretul 31/1954 privitor la persoanele fizice si persoanele juridice, astfel :” Sexul, rasa, nationalitatea, religia, gradul de cultura sau originea nu au nicio inraurire asupra capacitatii”

6. Principiul imbinarii intereselor individuale cu cele generale

Principiul imbinarii intereselor individuale cu cele generale trebuie observat in toate raporturile civile. El este consacrat atat pentru persoanele fizice, cat si pentru persoanele juridice. In art 1 din Decretul nr 31/1954 se dispune ca „drepturile civile ale persoanelor fizice sunt recunoscute in scopul de a satisface interesele personale materiale si culturale in acord cu interesul obstesc, potrivit legii si regulilor de convietuire”.

7. Principiul ocrotirii drepturilor subiective civil

Potrivit art 26 din Pact : „Toate persoanele sunt egale in fata legii si au, fara discriminare, dreptul la o ocrotire egala din partea legii. In aceasta privinta, legea trebuie sa interzica orice discriminare si sa garanteze tuturor persoanelor o ocrotire egala si eficace contra oricarei discriminari, in special de rasa, culoare, sex, limba, religie, opinie politica sau orice alta opinie, origine nationala sau sociala, avere, nastere sau intemeiata pe orice alta imprejurare.” Garantarea drepturilor subiective civile este prevazuta si de Conventia pentru aparare drepturilor omului si a libertatilor fundamentale..

8. Delimitarea dreptului civil de dreptul constitutional

Dreptul constitutional este ramura de drept care contine norme fundamentale pentru existenta si dainuirea statului de drept roman, din care se inspira celelalte ramuri de drept, deci si dreptul civil.

Desi, la prima vedere, legatura dreptului constitutional cu dreptul civil nu se evidentiaza, totusi, aceasta legatura se manifesta pe mai multe planuri:

Constitutia contine norme care consacra principii ale dreptului civil (cum ar fi principiul proprietatii si principiul egalitatii in fata legii), principalele drepturi si libertati ale omului, care sunt si drepturi subiective civile ale cetateanului, sunt consacrate in legea fundamentala, organele de stat, reglementate

de legea fundamentala, sunt, din punctul de vedere al dreptului civil, persoane juridice si garantiile juridice ale drepturilor subiective civile sunt stabilite de Constitutie.

9. Delimitarea dreptului civil de dreptul administrativ

Dreptul administrativ e ramura de drept care reglementeaza raporturile sociale nascute in cadrul administratiei publice si care contine normele care reglementeaza conditiile realizarii puterii executive in statul nostru. Intre dreptul civil si dreptul administrativ exista multe asemanari, dar mai multe deosebiri. In dreptul civil predomina raporturile patrimoniale, in timp ce, in dreptul administrativ sunt majoritare raporturile nepatrimoniale, in dreptul civil partile se afla pe pozitie de egalitate juridica, iar in raporturile de drept administrativ subiectele se afla pe pozitie de subordonare.

10. Delimitarea dreptului civil de dreptul comercial

Dreptul comercial e acea ramura de drept care reglementeaza raporturile ce se stabilesc in activitatea comerciala interna realizata de catre comercianti. Intre dreptul civil si dreptul comercial exista, neindoielnic, numeroase asemanari, ceea ce face destul de dificila delimitarea lor. In ambele ramuri exista atat subiecte individuale, cat si colective; pentru dreptul comercial este necesar ca macar una din partile raportului sa fie comerciant.

11. Delimitarea dreptului civil de dreptul familiei.

Dreptul familiei e ramura de drept care reglementeaza raporturile personale si patrimoniale ce izvorasc din casatorie, rudenie, adoptie si raporturile asimilate de lege sub anumite aspecte, cu raporturile de familie, in scopul ocrotirii familiei. Daca ambele ramuri au ca obiect de reglementare atat raporturi patrimoniale, cat si nepatrimoniale, raportul dintre ele este invers : pe cand in dreptul civil sunt dominante cele patrimoniale, in dreptul familiei cele mai multe sunt nepatrimoniale

12. Izvoarele dreptului civil.

Expresia „izvor de drept” este primitoare de doua sensuri ori intelesuri, intr-un prim sens, sens material, prin izvor de drept civil intelegem conditiile materiale de existenta ce genereaza normele acestei ramuri, iar in cel de-al doilea sens, formal, juridica, expresia de izvor de drept civil desemneaza forma de exprimare specifica normelor de drept civil. Parlamentul in conformitate cu art. 61 din Constitutie, este organul reprezentativ suprem al poporului roman si singura putere legiuitoare. Actele emise de Parlament sunt legi, hotarari, motiuni. Legile sunt : constitutionale (de revizuire a Constitutiei), organice si ordinare. Guvernul este autoritatea publica a puterii executive care emite hotarari si ordonante. Hotararile se emit pentru organizarea executarii legilor, iar ordonantele se emit in temeiul unei legi speciale de abilitare, in limitele si conditiile oferite de aceasta. Tot caracter de izvor de drept civil are si actul normativ adoptat de un ministru ori seful unui alt organ al administratiei de stat. In categoria izvoarelor de drept trebuie incadrate si reglementarile internationale, cu conditia ca Romania sa fie parte la ele si numai daca acestea privesc relatii sociale ce intra in obiectul dreptului civil roman. Constitutia e un izvor important de drept civil, deoarece stabileste drepturile fundamentale ale cetatenilor, drepturi care sunt in acelasi timp si drepturi subiective civile.

13. Aplicarea legii civile in timp

Ca orice lege, si legea civila actioneaza concomitent, simultan sub trei aspecte: o anumita perioada de timp, pe un anumit teritoriu si pentru destinatarii legii.

In practica, cele mai multe probleme de aplicare a legii civile se pun in legatura cu aplicarea sa in timp, in caz de succesiune a legii civile. Principiul neretroactivitatii legii civile este regula potrivit careia o lege civila se aplica numai situatiilor ce se ivesc in practica dupa adoptarea ei, iar nu situatiilor anterioare, trecute. Retroactivitatea legii civile noi inseamna aplicarea legii civile noi la situatii juridice anterioare adoptarii ei si isi poate gasi aplicarea numai daca este consacrat expres in noua lege. Ultraactivitatea legii civile vechi inseamna aplicarea, inca un timp oarecare a legii vechi, desi a intrat in vigoare legea noua, la unele situatii determinate, precizate in legea noua.

14. Aplicarea legii civile in spatiu

In precizarea regulilor si exceptiilor privind aplicarea legii civile in spatiu, trebuie sa tinem seama ca exista doua aspecte ale problemei: unul intern, care vizeaza situatia raporturilor civile stabilite intre subiecte de drept civil de cetatenie sau nationalitate romana, pe teritoriul Romaniei; unul international

care vizeaza ipoteza raporturilor civile cu un element de extraneitate (cetatenie, nationalitate, locul incheierii si executarii contractului, etc.).Aspectul intern al aplicarii legii civile in spatiu se rezolva simplu: actele normative civile care emana de la organele centrale de stat se aplica pe intregul teritoriu al tarii, iar reglementarile civile ce emana de la un organ de stat local, se aplica doar pe teritoriul respectivei unitati administrativ-teritoriale.

15. Aplicarea legii civile asupra persoanelor

Ca si in alte ramuri de drept, legile civile au ca destinatari oamenii, fie priviti individual, ca persoane fizice, fie luati in colective organizate, ca persoane juridice.Legile civile pot fi impartite in trei categorii, din punctul de vedere al sferei subiectelor la care se aplica, legile cu vocatie generala de aplicare, daca cele aplicabile atat persoanelor fizice, cat si persoanelor juridice, C. civ., decretul nr 31/1995 privitor la persoanele fizice si juridice.Legile civile cu vocatia aplicarii numai persoanelor fizice, din aceasta categorie fac parte, codul familiei O.G. nr 41/2003 privind dobandirea si schimbarea pe cale administrativa a numelor persoanelor fizice. Si legile civile cu vocatia aplicarii numai persoanelor juridice, in aceasta categorie includem Legea nr. 15/1990 privind reorganizarea unitatilor economice de stat ca regii autonome.In concluzie, corecta aplicare a legii civile presupune respectarea principiilor care carmuiesc actiunea acesteia sub trei aspecte, timp, spatiu, persoane.

16. Interpretarea legii civile.

Intelegem operatiunea logico-rationala de lamurire, explicare a continutului si sensului normelor de drept civil, in scopul justei lor aplicari, prin corecta incadrare a diferitelor situatii din viata practica in ipotezele ce le contin.Din aceasta definitie rezulta ca “interpretarea legii civile” este o notiune ce contine trei elemente definitorii, si anume, interpretarea legii este o etapa a procesului aplicarii legii civile; aceasta aplicare nu presupune, intotdeauna, interventia unui organ de jurisdictie civila (de regula, o instanta judecatoreasca), continutul interpretarii este tocmai lamurirea sau explicarea sensului vointei legiuitorului exprimata intr-o anumita norma de drept civil si scopul interpretarii este corecta incadrare a diferitelor situatii din circuitul civil, in ipoteza normei de drept civil, ceea ce asigura justa aplicare a legii civile

17. Rezultatul interpretarii

Este literala interpretarea impusa de concluzia ca intre formularea textului legal interpretat si cazurile din practica ce se incadreaza in ipoteza sa exista concordanta, nefiind motive, prin urmare nici de a extinde si nici de a restrange aplicatiunea dispozitiei in cauza.Este “extensiva” interpretarea impusa de concluzia ca, intre formularea textului legal interpretat si cazurile din practica la care se aplica acel text nu exista concordanta, in sensul ca textul trebuie extins si asupra unor cazuri care nu se incadreaza in litera (formularea) textului; deci, interpretarea extensiva este ceruta de formularea prea restrictiva a unui text legal, fata de intentia reala a legiuitorului, pe care o contine acel text legal.Este restrictiva interpretarea impusa de concluzia ca, intre formularea unui text legal si cazurile de aplicare practica, exista neconcordanta, in sensul ca formularea este prea larga fata de ipotezele care se pot incadra in text;dupa cum se observa aceasta este interpretarea diametral opusa celei extensive.

18. Interpretarea legii civile dupa metoda de interpretare

Prin “interpretarea legii civile” intelegem operatiunea logico-rationala de lamurire, explicare a continutului si sensului normelor de drept civil, in scopul justei lor aplicari, prin corecta incadrare a diferitelor situatii din viata practica in ipotezele ce le contin. Interpretarea gramaticala este lamurirea intelesului unei dispozitii legale civile pe baza regulilor gramaticii, adica tinand seama de sintaxa si morfologia propozitiei ori frazei, de semantica termenilor utilizati in textul interpretat, ca si de semnele de punctuatie.Interpretarea sistematica consta in lamurirea intelesului unei dispozitii legale tinandu-se seama de legaturile sale cu alte dispozitii din acelasi act normativ ori din alt act normativ.Interpretarea istorico-teleologica inseamna stabilirea sensului unei dispozitii legale, tinandu-se seama de finalitatea urmarita de legiuitor la adoptarea actului normativ din care face partea acea dispozitie, intr-un context istoric dat.

19. Reguli de interpretare logica

În practica aplicării legii civile, de mare importanță, este interpretarea logică, adică lamurirea sensului ei pe baza legilor logicii formale, a raționamentelor logice, inductive și deductive. Interpretarea logică a normelor juridice a fost utilizată din cele mai vechi timpuri, dobândind o înflorire aparte în dreptul roman, ceea ce a dus la formarea unor reguli și argumente de interpretare logică, adesea exprimate în adagii. În doctrină și practică se retin, în general, trei reguli de interpretare logică:

Exceptia este de strică interpretare și aplicare: *exceptio est strictis-simae interpretationis*. În interpretarea sistematică a legii civile se ține seama de raportul dintre legea generală (regula) și legea specială (exceptia), raport exprimat în adagiile: *generalia specialibus non derogant* și *specialia generalibus derogant*.

20. Argumente de interpretare logică

Argumentul per a contrario. Acest argument valorifică regula logicii potrivit căreia, atunci când se afirmă ceva, se neagă contrariul: *qui dicit de uno negat de altero*. Valoarea practică a acestui argument de interpretare logică este, totuși, relativă, el trebuind să fie utilizat cu o oarecare circumspecție (caci nu tot ce nu e interzis expres, este permis întotdeauna). Argumentul a fortiori (cu atât mai mult). În baza acestui argument se ajunge la extinderea aplicării unei norme, edictată pentru o anumită situație, la un caz neregulamentar expres, deoarece rațiunile care au fost avute în vedere la adoptarea acelei norme se regăsesc, și mai evident în cazul dat. Pe acest argument se bazează și *maxima*: *qui potest plus, potest minus* (cine poate mai mult poate și mai puțin). **Argumentul de analogie:** *ubi eadem est ratio, eadem lex esse debet*. Acest argument are în vedere faptul că, unde există aceleași rațiuni, trebuie aplicată aceeași lege, aceeași soluție. Acest argument este folosit în mod deosebit, pentru rezolvarea “lacunelor legii”, ceea ce se realizează prin aplicarea “prin analogie” a normelor de drept civil edictate pentru cazuri asemănătoare. În practica noastră judiciară sunt dese cazurile de aplicare a argumentului de analogie, bazat pe identitatea de rațiune ori motive. **Argumentul reducerii la absurd:** *reductio ad absurdum*. Pe baza acestui argument se învederază că numai o anumită soluție este admisibilă, rațională, soluția contrară fiind o absurditate, ce nu poate fi, deci, acceptată. Acest argument este folosit frecvent în literatura de specialitate, în probleme controversate, pentru combaterea altor argumente ce pot fi invocate în sprijinul opiniei contrare.

21. Raportul juridic civil

“Raportul juridic-civil” este o specie de “raport juridic”. Deci, în definiția raportului juridic civil trebuie pornit de la ceea ce înseamnă raport juridic, în general. Se admite, în doctrină, că raportul juridic înseamnă o relație socială reglementată de normă și de drept. Două idei esențiale sunt de reținut în legătura cu această definiție. Întâi, condiția *sine qua non* a raportului juridic civil o reprezintă reglementarea unei relații sociale prin norme ce intră în conținutul dreptului civil. Prin urmare, dacă orice raport juridic civil este o relație socială, întâi și întâi, nu orice relație socială, prin ea însăși, este raport juridic civil; pentru a avea această calitate este absolut necesar ca să “îmbrace haina juridică”, ceea ce se realizează prin reglementarea ei de către normă de drept civil. Raportul juridic civil are caracter social

Conținutul acestui caracter rezidă în două aspecte: pe de o parte, prin reglementarea sa de către normă de drept civil, relația dintre oameni nu-și pierde trasatura sa de a fi relație socială și, pe de altă parte, normă de drept civil (ca orice normă juridică de altfel) nu se poate adresa decât conduitei oamenilor, în calitatea lor de ființe sociale, dotate cu rațiune.

Raportul juridic civil are caracter volitional

Acest prim aspect al caracterului volitional al raportului juridic civil este comun tuturor raporturilor juridice. Există, însă, și un al doilea aspect – specific – pentru raporturile juridice civile care izvorăsc din actele juridice civile.

22. Elementele raportului juridic civil

Trei sunt elementele constitutive ale raportului juridic civil, partile, conținutul și obiectul. Partile sau subiectele raportului juridic sunt persoanele fizice și persoanele juridice care sunt titularii drepturilor și obligațiilor civile, conținutul raportului juridic civil este dat de totalitatea drepturilor subiective și a obligațiilor civile pe care le au partile. Obiectul raportului juridic civil constă în acțiunile ori inacțiunile

la care sunt indrituite partile ori pe care acestea sunt tinute sa le respecte, in alti termeni, obiectul raportului juridic civil consta in conduita pe care o pot avea ori trebuie sa o aiba partile.

23 Pluralitatea subiectelor raportului juridic in cazul raporturilor reale

Cazurile majoritare din circuitul civil sunt cele in care raportul juridic civil se stabileste intre o persoana, ca subiect activ si o alta persoana, ca subiect pasiv. Un asemenea raport este simplu, sub aspectul subiectelor sale. Exista, insa, si cazuri in care raportul juridic civil este stabilit intre mai multe persoane, fie ca subiecte active, fie ca subiecte pasive. Pe categorii de raporturi de drept civil, pluralitatea de subiecte se infatiseaza astfel, in raporturile reale, avand in continut dreptul de proprietate, subiectul pasiv este constituit din pluralitatea celorlalte subiecte de drept civil, in afara de titularul dreptului de proprietate, subiectul activ, poate fi o persoana, ori sa fie alcatuit din mai multe persoane, determinate, in cazul proprietatii comune; deci pluralitatea activa exista, in cazul raporturilor reale pe care le avem in vedere, sub forma mai multor titulari ai dreptului de proprietate asupra unui bun ori asupra unei mase de bunuri; proprietatea comuna exista, de lege lata, in una din urmatoarele trei forme.

24. Pluralitatea subiectelor raportului juridic in cazul raportului personal nepatrimoniale.

Cazurile majoritare din circuitul civil sunt cele in care raportul juridic civil se stabileste intre o persoana, ca subiect activ si o alta persoana, ca subiect pasiv. Un asemenea raport este simplu, sub aspectul subiectelor sale. Exista, insa, si cazuri in care raportul juridic civil este stabilit intre mai multe persoane, fie ca subiecte active, fie ca subiecte pasive. Pe categorii de raporturi de drept civil, pluralitatea de subiecte se infatiseaza astfel, in raporturile nepatrimoniale, decurgand din creatia intelectuala (opera si inventie), pluralitatea activa se infatiseaza drept coautorat; "opera comuna" a fost creata de mai multe persoane, cu contributia fiecareia determinata (opera comuna divizibila) ori nedeterminata (opera comuna indivizibila).

25. Pluralitatea subiectelor raportului juridic in cazul raporturilor obligationale.

Cazurile majoritare din circuitul civil sunt cele in care raportul juridic civil se stabileste intre o persoana, ca subiect activ si o alta persoana, ca subiect pasiv. Un asemenea raport este simplu, sub aspectul subiectelor sale. Exista, insa, si cazuri in care raportul juridic civil este stabilit intre mai multe persoane, fie ca subiecte active, fie ca subiecte pasive.

Pe categorii de raporturi de drept civil, pluralitatea de subiecte se infatiseaza astfel, in raporturile obligationale (de creanta) pluralitatea poate fi, activa, cand exista mai multi creditori, pasiva, cand exista mai multi debitori si mixta, cand exista mai multi creditori si mai multi debitori. Regula si exceptiile in caz de pluralitate, in domeniul raporturilor obligationale. Regula o reprezinta divizibilitatea, spunandu-se ca, in principiu, obligatiile civile sunt conjuncte, care insemna. 1) in caz de pluralitate activa: fiecare dintre creditori nu poate pretinde de la debitor decat partea sa;

2) in caz de pluralitate pasiva: fiecare codebitor nu este tinut decat pentru partea sa din datoria comuna. Exceptiile de la divizibilitate sunt: solidaritatea si indivizibilitatea. Solidaritatea poate fi atat activa, oricare dintre creditori este in drept sa pretinda intreaga datorie de la debitor; debitorul platitor se libereaza fata de toti creditorii solidari. In caz de solidaritate pasiva, oricare dintre debitori poate fi obligat la plata intregii datorii; daca unul dintre debitori plateste, creanta se stinge fata de creditor, incetand si solidaritatea, ramanandu-i, insa, dreptul de regres contra celorlalti codebitori.

26. Schimbarea subiectelor raportului juridic- civil in cazul raporturilor reale.

In analiza acestei probleme se cere a fi facuta distinctia intre raporturile nepatrimoniale si cele patrimoniale. In prima categorie de raporturi civile, nepatrimoniale, nu se pune problema schimbarii, nici a subiectului activ, care este titularul dreptului, intrucat drepturile nepatrimoniale si inalienabile si nici a subiectului pasiv, care este nedeterminat. Pentru a doua categorie de raporturi civile, cele patrimoniale este necesara distinctia intre raporturile reale si obligationale. In cazul raporturilor reale poate interveni o schimbare a subiectului activ printr-un mod legal de transmitere a bunului ce formeaza obiectul dreptului real (spre exemplu: proprietarul A isi vinde bunul cumparatorului B, care devine proprietar). Nu intervine o asemenea schimbare in cazul bunurilor scoase din circuitul civil.

27. Schimbarea subiectelor raportului juridic- civil in cazul raporturilor obligationale.

În analiza acestei probleme se cere a fi făcută distincția între raporturile nepatrimoniale și cele patrimoniale.

În prima categorie de raporturi civile, nepatrimoniale, nu se pune problema schimbării, nici a subiectului activ, care este titularul dreptului, întrucât drepturile nepatrimoniale și inalienabile și nici a subiectului pasiv, care este nedeterminat.

Pentru a doua categorie de raporturi civile, cele patrimoniale este necesară distincția între raporturile reale și obligatoriale. În cazul raporturilor obligatoriale poate interveni o schimbare atât a subiectului activ (creditorul), cât și a subiectului pasiv (debitorul).

Subiectul activ poate fi schimbat prin: cesiunea de creanță, subrogatia personală, novatia prin schimbare de creditor. Subiectul pasiv poate fi schimbat prin: stipulația pentru altul, novatia prin altul, novatia prin schimbare de debitor, delegația (perfectă și imperfectă) și proprie.

În unele raporturi obligatoriale, subiectul activ este în același timp și pasiv (ex: situația contractelor bilaterale sau sinologatice).

28. Capacitatea de folosință a persoanei fizice.

Începutul și sfârșitul acestei capacități sunt stabilite de art. 7 din Decretul nr. 31/1954, astfel: “

Capacitatea de folosință începe de la nașterea persoanei și încetează o dată cu moartea acesteia. Drepturile copilului sunt recunoscute de la concepțiune, însă numai dacă el se naște viu”. Conținutul acestei capacități este dat de aptitudinea de a avea toate drepturile și obligațiile civile, cu excepția celor oprite de lege.

29. Capacitatea de exercițiu a persoanei fizice.

Aceasta este aptitudinea omului de a-și exercita drepturile civile și de a-și îndeplini obligațiile civile, prin încheierea de acte juridice civile (art. 5 alin. 3 din Decretul nr. 31/1954).

Potrivit art. 11: “Nu au capacitate de exercițiu:

- minorul care nu a îndeplinit vârsta de 14 ani

- persoana pusă sub interdicție.

Pentru cei ce nu au capacitate de exercițiu, actele juridice se fac de reprezentanții lor legali” - s.n.

În art. 9 se prevede: “Minorul care a împlinit vârsta de 14 ani are capacitate de exercițiu restrânsă. Actele juridice ale minorului cu capacitate restrânsă se încheie de către acesta, cu încuviințarea prealabilă a părinților sau a tutorelui”.

30. Capacitatea de folosință a persoanei juridice.

Capacitatea de folosință a persoanei juridice este aptitudinea subiectului colectiv de drept civil de a avea drepturi și obligații civile. Potrivit art. 33 din Decretul nr. 31/1954, această capacitate se dobândește de la data înregistrării sau de la o altă dată (după distincțiile prevăzute în acest articol). Art. 34 alin. 1 dispune: “Persoana juridică nu poate avea decât drepturi care corespund scopului ei, stabilit prin lege, actul de înființare sau statut”; acest text consacră principiul specialității capacității de folosință a persoanei juridice.

31. Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice.

Capacitatea de exercițiu a persoanei juridice este aptitudinea sa de a exercita drepturile civile și de a-și îndeplini obligațiile civile, prin încheierea de acte juridice, de către organele de conducere.

Dispozițiile de principiu, privind capacitatea de exercițiu a persoanei juridice se găsesc în art. 35 alin. 1 și 2 și art. 36 din Decretul nr. 31/1954. Potrivit acestuia: “Persoana juridică își exercită drepturile și își îndeplinește obligațiile prin organele sale. Actele juridice făcute de organele persoanei juridice, în limitele puterilor ce le-au fost conferite, sunt actele persoanei juridice însăși”, iar potrivit art.

36: “Raporturile dintre persoana juridică și cei care alcatuiesc organele sale sunt supuse, prin asemănare, regulilor mandatului, dacă nu s-a prevăzut astfel prin lege, actul de înființare ori statut”.

32. Dreptul subiectiv civil – partea conținutului raportului juridic civil. Noțiune. Clasificare după natura conținutului lor.

Oricari drept subiectiv civil îi corespunde o anumită obligație civilă: este un adevăr care nu cere o demonstrație specială. Dreptul subiectiv civil și obligația civilă constituie prin urmare, elementele continutului raportului juridic civil. Precizăm că dreptul subiectiv nu are o definiție legală ci în general există definiții pentru anumite drepturi subiective civile (ex: art. 480 Cod civil definește dreptul de proprietate). Dreptul subiectiv civil este posibilitatea recunoscută de legea civilă subiectului active-persoană fizică sau persoană juridică – în virtutea căreia aceasta poate, în limitele dreptului și moralei, să aibă o anumită conduită, să pretindă o conduită corespunzătoare – să dea, să facă ori să nu facă ceva de la subiectul pasiv, să se aștepte concursul forței coercitive, statului, în caz de nevoie.

Rezultă că elementele definitorii ale dreptului subiectiv civil sunt: - dreptul subiectiv civil este o posibilitate recunoscută de legea civilă subiectului active, persoană fizică ori persoană juridică; - subiectul activ: 1) poate avea, el însuși, o anumită conduită, cum este cazul dreptului absolut real. 2) poate pretinde o conduită corespunzătoare subiectului pasiv (să dea, să facă sau să nu facă ceva, după caz, cum este cazul tipului de creanță, care este un drept relativ) 3) poate apela la concursul forței de constrângere a statului, în caz de nevoie (adică atunci când dreptul său este nesocotit, încălcat sau nerespectat). **CLASIFICARE:** În funcție de opozabilitatea lor, drepturile subiective civile sunt absolute și relative. În funcție de natura continutului lor, drepturile subiective civile se împart în patrimoniale și nepatrimoniale. Fiecare având subdiviziuni. După corelația dintre ele, drepturile subiective civile sunt principale și accesorii. În funcție de gradul de certitudine conferit titularilor, drepturile subiective civile sunt pure și simple, și drepturi afectate de modalități.

33. Drept subiectiv civil absolut . Notiune. (Definiție). Caracteristici.

Dreptul subiectiv absolut este acel drept în virtutea căruia titularul sau poate avea o anumită conduită, fără a face apel la altcineva pentru a și-l realiza.

Sunt absolute drepturile personale nepatrimoniale și drepturile reale. Caracteristici:

- are cunoscut nuami titularul sau; titularul obligației corelative este necunoscut, fiind format din toate celelalte subiecte de drept civil, în afara de titularul dreptului absolut; - îi corespunde obligația generală și negativă de a nu i se aduce atingerea; - este opozabil tuturor-erga omnes- în sensul că tuturor subiectelor de drept civil le revine obligația de a nu-l încălca.

34. Drept subiectiv relativ. Notiune. Caracteristici.

Dreptul subiectiv civil relativ este acel drept în virtutea căruia titularul poate pretinde subiectului pasiv o conduită determinată, fără care dreptul nu se poate realiza. Sunt tipic, relative, drepturile de creanță.

Caracteristici: - are cunoscut titularul sau, dar este cunoscut și subiectul pasiv; - îi corespunde o obligație ce are ca obiect: a da, a face ori a nu face (ceva ce s-ar fi putut face în lipsa obligației pe care o are un subiect pasiv determinant); - este opozabil numai subiectului pasiv determinat.

35. Comparatie între drept real și drept de creanță.

Dreptul real - ius in re- este acel drept patrimonial în virtutea căruia titularul sau își poate exercita prerogativele asupra unui bun fără concursul altcuiva. Dreptul de creanță – ius ad personam – (numit și „drept personal”. pentru a-l deosebi de cel „real”) este acel drept patrimonial în temeiul căruia subiectul activ - numit creditor – poate pretinde subiectului pasiv – numit debitor – să dea, să facă sau să nu facă ceva.

Comparatie între dreptul real și dreptul de creanță :

Asemănări: - ambele sunt patrimoniale; - ambele au cunoscuți titularii lor, ca subiecte active.

Deosebiri: - sub aspectul subiectului pasiv : pe când în cazul dreptului real nu este cunoscut subiectul pasiv, fiind nedeterminat, în cazul dreptului de creanță este cunoscut titularul obligației corelative, care este debitorul; - sub aspectul continutului obligației corelative : dacă dreptului real îi corespunde o obligație generală și negativă, de non facere, adică de abținere a tuturor de a aduce atingerea dreptului real, dreptului de creanță îi corespunde o obligație al cărei obiect poate consta, după caz, în : a da (aut dare), a face (aut facere) ori a nu face (aut non facere) ; dar „a nu face” ceva înseamnă, de data aceasta, obligația debitorului de a se abține de la ceva ce ar fi putut face dacă nu s-ar fi obligat la abținere; - ca număr : pe când drepturile reale sunt limitate, cele de creanță sunt nelimitate;

-numai dreptul real este insotit de prerogativa urmaririi si de cea a preferintei, iar nu si dreptul de creanta. In acest sens, in jurisprudenta s-a decis ca „neavand un drept de urmarire, care este de esenta dreptului real, inseamna ca dreptul mostenitorilor de a pretinde raportul este un drept personal (adica de creanta – n.n), nascut din lege si din vointa preupusa a donatorului defunct”. -prerogativa urmaririi consta in posibilitatea titularului dreptului real (ex: creditorul ipotecar) de a urmari bunul in mainile oricui s-ar gasi, iar prerogativa preferintei consta in posibilitatea titularului dreptului real de a-si realiza dreptul sau cu intaietate ori preferinta (ex: din pretul imobilului ipotecat, scos la vanzare silita, prin licitatie, intai isi satisface creanta sa creditorului ipotecar ca titular al dreptului de ipoteca, si numai daca mai ramane ceva, se va da simplilor creditori chirografari ai debitorului urmarit).

36. Dreptul subiectiv civil

Posibilitatea recunoscuta de legea civila subiectului active de a avea el insusi o anumita conduita si de a pretinde subiectului pasiv sa aibe o conduita corespunzatoare acestui drept respectiv sa dea, sa faca sau sa nu faca ceva putand apela in caz de nevoie la forta coercitiva a statului. In functie de gradul de certitudine conferit titularilor, drepturile subiective civile se impart in pure si simple si drepturi afectate de modalitati. Este pur si simplu acel drept subiectiv civil care confera maxima certitudine titularului sau, intrucat nici existenta si nici exercitarea lui nu depend de vreo imprejurare viitoare: un asemenea drept poate fi exercitat de indata dupa nasterea lui, neconditionat. Este un asemenea drept, de exemplu, dreptul de proprietate dobandit de donator, printr-un dar manual. Este afectat de modalitati acel drept subiectiv civil a carui existenta ori exercitare depinde de o imprejurare viitoare, certa ori incerta. Cum “modalitatile actului juridic civil” sunt termenul, conditia si sarcina, inseamna ca este afectat de modalitate acel drept subiectiv care este insotit de o imprejurare viitoare care se subsumeaza acestor “modalitati”.

37. Obligatia civila.

Obligatia civila este indatorirea subiectului pasiv al raportului juridic civil de a avea o anumita conduita, corespunzatoare dreptului subiectiv corelativ, conduita care poate consta in a da, a face ori a nu face ceva si care, la nevoie, poate fi impusa prin forta coercitiva a statului. In functie de obiectul lor, se fac 3 subclasificari:

Obligatia de a da (aut dare), care este obligatia de a contribui sau transmite un drept real (ex: obligatia vanzatorului de a transmite cumparatorului dreptul de proprietate a bunului vandut), de a face (aut facere), este obligatia de a efectua o anumita prestatie, de a preda un bun (ex: obligatia vanzatorului de a preda cumparatorului bunul vandut) si de a nu face (non facere), este obligatia care si-o asuma debitorul de a nu face ceva din ceea ce ar fi putut sa faca daca nu s-ar fi obligat.

38. Bunuri imobile.

Prin bun se intelege o valoare economica care este utila pentru satisfacerea nevoii materiale ori spirituale a omului si este susceptibila de apropiere sub forma dreptului patrimonial. In functie de natura lor si de calificarea data de lege, bunurile se impart in mobile si imobile. Bunurile imobile prin obiectul la care se aplica; potrivit art. 471 Cod civil “Sunt imobile prin obiectul la care se aplica: uzufructul lucrurilor imobile, servitutiile, actiunile care tind a revendica un imobil”. Bunurile imobile prin destinatie, acestea sunt enumerate in art. 468-470 din Codul civil; astfel art. 468 prevede „Obiectele ce proprietarul unui fond a pus pe el pentru serviciul si exploatarea acestui fond sunt imobile prin destinatie”.

39. Bunurile mobile

Prin bun se intelege o valoare economica care este utila pentru satisfacerea nevoii materiale ori spirituale a omului si este susceptibila de apropiere sub forma dreptului patrimonial. In functie de natura lor si de calificarea data de lege, bunurile se impart in mobile si imobile. Bunurile mobile prin natura lor, in definirea legala continuta de art. 473 C. Civ., sunt mobile prin natura lor, corpurile care se pot transpune dintr-un loc in altul, atat cele care se misca de sine precum sunt animalele, precum si cele care nu se pot stramuta din loc decat printr-o putere straina, precum sunt lucrurile neinsufletite”

40. Bunurile

Prin bun se intelege o valoare economica ce este utila pentru satisfacerea nevoii materiale ori spirituale a omului si este susceptibila de apropiere sub forma dreptului patrimonial. Deci pentru a fi in prezenta unui bun in sensul dreptului civil este necesar sa fie intrunite, cumulativ, conditiile:

Valoarea economica trebuie sa fie apta de a satisface o trebuinta de ordin material ori spiritual a omului si sa fie susceptibila de apropiere (insusire) sau forma drepturilor patrimoniale.

Sunt bunuri in circuitul civil acele bunuri care pot face obiectul actelor juridice, in alti termeni, bunurile care pot fi dobandite ori instrainate prin act juridic fac parte din bunurile ce se afla in circuitul civil.

41. Bunurile. Notiune. Clasificare dupa modul de determinare.

Prin bun se intelege o valoare economica ce este utila pentru satisfacerea nevoii materiale ori spirituale a omului si este susceptibila de apropiere sub forma dreptului patrimonial. Dupa modul in care sunt determinate, deosebim intre bunuri individual determinate (res certa) si bunuri determinate generic (res genera). Sunt individual determinate acele bunuri care potrivit naturii lor sau vointei exprimate in actul juridic, se individualizeaza prin insusiri proprii speciale. Prin excelenta, sunt individual determinate acele bunuri ce sunt unicate. Sunt determinate generic acele bunuri care se individualizeaza prin insusirile speciei ori categoriei din care fac parte. Individualizarea se face prin cantarire, masurare, numarare, etc. Aceasta clasificare a bunurilor prezinta importanta juridica in ceea ce priveste. Momentul transmiterii dreptului real, in actele translativ de drepturi reale; In principiu, cand obiectul actului il formeaza res certa, dreptul real se transmite in momentul realizarii acordului de vointa, chiar daca nu s-a predat bunul (art. 971 si 1265 Cod civil) pe cand in cazul in care obiectul actului il constituie res genera, dreptul real se transmite in momentul individualizarii ori predarii. Suportarea riscului contractului daca obiectul actului este res certa, iar bunul pierde fortuit inainte de predarea lui, debitorul este liberat de obligatia predarii; daca obiectul actului res genera, care pierde fortuit inainte de predare, debitorul nu este liberat de obligatia de predare, el trebuind sa procure alte bunuri de gen, caci genera non pereunt.

42. Bunurile fungibile si nefungibile

Este fungibil acel bun care in executarea unei obligatii poate fi inlocuit cu altul fara sa afecteze valabilitatea platii. Legea nr 357/2005 privind bursele de marfuri defineste bunurile fungibile ca fiind „bunuri determinate generic care pot fi inlocuite unele cu altele in executarea unei obligatii contractuale” [art. 3 lit d.].

Este nefungibil acel bun care nu poate fi inlocuit cu altul in executarea unei obligatii, astfel ca debitorul nu este liberat decat prin predarea bunului datorat.

Caracterul fungibil ori nefungibil al unui bun este dat atat de natura bunului cat si prin vointa partilor unui act juridic civil. Ca regula bunurile individual determinate, sunt nefungibile, iar cele determinate generic sunt fungibile. Dupa cum rezulta din definirea lor, impartirea aceasta a bunurilor are semnificatie juridica practica in aprecierea valabilitatii platii.

43. Bunurile consumptibile si neconsumptibile.

Este consumptibil acel bun care nu poate fi folosit fara ca prima lui intrebuintare sa nu implice consumarea substantei ori instrainarea lui. Este neconsumptibil bunul care poate fi folosit repetat fara ca prin aceasta sa fie necesara consumarea substantei ori instrainarea lui. Ca bunuri consumptibile sunt de mentionat banii, combustibilii, alimentele, etc iar ca bunuri neconsumptibile pot fi indicate constructiile, terenurile, masinile. Aceasta clasificare este utila in materie de uzufruct si de imprumut. Cand obiectul uzufructului este un bun consumptibil, uzufructuarul trebuie sa restituie nodului proprietar chiar acel

bun, el având obligația conservării substanței lui, salva substantia rei, pe când în situația în care e vorba de vreun bun consumptibil e vorba de un cvasiuzufruct la care se referă art. 526 C. Civ.

44. Bunurile frugifere și nefrugifere

Este frugifer acel bun care poate produce periodic fără consumarea substanței sale alte bunuri ori produse, numite fructe. Este nefrugifer bunul care nu are însușirea de a da naștere periodic la produse fără consumarea substanței sale. Art. 483 din C. Civ. Distinge 3 categorii de fructe, potrivit art. 522-523 C. Civ. „, fructele sunt acelea ce pământul produce de la sine; producția și prasila (sporul animalelor) sunt asemenea fructe naturale. Fructele industriale al unui fond sunt acelea ce se dobândesc prin cultura”, iar potrivit art. 523 „fructele civile sunt chirii ale caselor, dobânzile sumelor extingibile, venitul rentelor; arendele intra în clasa fructelor civile. Productele sunt foloase trase dintr-un bun cu consumarea substanței sale, este product, spre exemplu, piatra dintr-o carieră ori nisipul dintr-o albă a unui râu. Distincția între fructe și produse, este importantă în materie de uzufruct și de posesie mobilă. Uzufructul are dreptul doar la fructe, nu și la produse, care se cuvin nădului proprietar; posesia de bună-credință conduce numai la dobândirea proprietății fructelor, nu și a produselor.

45. Bunuri divizibile și indivizibile.

Este divizibil acel bun care poate fi împărțit, fără să-și schimbe, prin aceasta, destinația sa economică. Este indivizibil acel bun care nu poate fi împărțit fără a nu-și schimba, prin aceasta, destinația sa economică. Spre exemplu, o bucată de stofă poate fi împărțită, fiind bun divizibil, pe când un autoturism nu poate fi împărțit. Această împărțire a bunurilor prezintă utilitate juridică în materie de partaj și de obligații. Partajul se aplică în caz de proprietate comună: coproprietate, indiviziune și devalmasie. Dacă bunul este indivizibil, fie se atribuie unuia din proprietari cu obligația lui la o sută către ceilalți, fie este scos în vânzare prin licitație și se împarte prețul. Bunul indivizibil, care formează obiectul unei obligații cu mai multe subiecte (pluralitate pasivă), determină o indivizibilitate naturală.

46. Izvoarele raportului juridic concret

Prin izvor al raportului juridic civil concret se înțelege o împrejurare – act sau fapt – de care legea civilă leagă nașterea unui raport juridic civil concret.

Sunt necesare două precizări în legătura cu noțiunea de izvor al raportului juridic civil concret:

Este vorba de faptul că un act sau fapt din societate nu are, prin el însuși, valoare de izvor al unor efecte de drept civil; pentru a dobândi o asemenea valoare juridică, este necesar ca norma de drept civil să i-o confere, actul sau fapta care este izvor al raportului juridic civil concret este și izvorul drepturilor și obligațiilor civile care formează conținutul acelui raport. După legătura lor cu voința umană, izvoarele raporturilor juridice civile concrete se împart în acțiuni omenești și fapte naturale.

47. Izvoarele raportului juridic concret. Noțiune. Clasificare.

Pentru existența unui raport juridic civil concret sunt necesare cele două premise, subiectele și norma de drept civil plus una: o împrejurare (act juridic civil concret) de care legea civilă să condiționeze, să lege nașterea unui astfel de raport. Izvorul raportului juridic civil concret particularizează raportul juridic abstract; generează o situație juridică determinată, concretă, între anumite subiecte de drept civil. Prin izvor al raportului juridic civil concret se înțelege o împrejurare act sau fapt de care legea civilă leagă nașterea unui raport juridic civil concret. După legătura lor cu voința umană, izvoarele raporturilor juridice civile, concrete se împart în acțiuni omenești și fapte naturale (evenimente) primele depind de voința omului, iar secundele sunt independente de voința umană. După sfera lor, distingem între fapte juridice lato sensu, și fapt juridic stricto sensu.

47. Actul juridic civil. Noțiune. Clasificare după nr. Partilor.

În doctrină, practică și chiar legislație, expresia act juridic civil se întrebuintează cu două sensuri. În primul sens se desemnează tocmai manifestarea de voință cu intenția de a produce efecte juridice civile. Pentru al doilea înțeles se folosește formula instrumentum probationis sau termenul instrumentum. După nr. partilor există acte juridice civile unilaterale, bilaterale și multilaterale. După scopul urmărit la încheierea lor actele juridice civile se împart în: cu titlu oneros și cu titlu gratuit. Cele cu titlu oneros se împart în

comutative si aleatorii;cele cu titlu gratuit,de asemenea se impart in:liberalitati si acte dezinteresate.Dupa efectul lor se impart in constitutive,translative si declarative.